



STORTINGET

Representantforslag 50 S

(2020–2021)

fra stortingsrepresentantene Arne Nævra, Torgeir Knag Fylkesnes og Solfrid Lerbrekk

Dokument 8:50 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Arne Nævra, Torgeir Knag Fylkesnes og Solfrid Lerbrekk om tiltak for å hindre eller begrense etablering i Norge for nye luftfartsselskaper som ikke følger norsk arbeidsrettslig lovgivning

Til Stortinget

Bakgrunn

Gjennom etableringen av flyselskaper som opererer i et utpreget lavprissegment i Norge, har det utviklet seg et klart press på lønns- og arbeidsforhold i den norske flybransjen. Også etablerte flyselskaper med lang tradisjon i Skandinavia har måttet møte denne harde priskonkurransen med tiltak som rammer de ansatte. Til og med pensjonsordninger har blitt dårligere, og mange opparbeida rettigheter har blitt fratatt de ansatte.

Koronakrisa kan nå forsterke denne trenden ved at nye selskaper ser muligheten for å ta over markedsandeler her i landet når etablerte selskaper ligger nede. Dette var noe mange forutså og fryktet da krisa inntraff.

Wizz Airs opptrapping av aktiviteten på nye, norske strekninger har skapt stor bekymring hos ansattes organisasjoner og i store deler av det politiske miljøet. Dumpingpriser på billetter for å komme inn på det norske markedet strider mot både konkurranseregler og en bærekraftig luftfart for framtida, både ut fra miljøhensyn, lønns- og arbeidsforhold og økonomi.

Den østerrikske regjeringen gikk i sommer inn for å etablere en minimumspris på billetter, både av miljøhensyn og for å hindre prisdumping, og foreslår EUR 40 som minstepris.

Forslagsstillerne vil imidlertid skjerme kortbanenettet og flygninger til og fra Nord-Norge fra prisøkninger pga. statlige tiltak og avgifter. Derfor er mange mulige vinklinger for å få dette til blitt vurdert. Det viser seg vanskelig å differensiere avgifter innenlands i forhold til EØS-regelverket, men forslagsstillerne har likevel konkludert med at noen tiltak er mulige og må utredes. Det første går ut på å fjerne startavgiftene helt for de flyplasesene som i dag allerede har rabatt. Det andre dreier seg om differensiering av passasjeravgift etter vekt på flyet. Fritak for avgift under 20 tonn vil begunstige kortbanenettet betydelig.

Wizz Air er kjent for ikke å tillate at ansatte organiserer seg. Dette er i så fall et klart brudd på menneskerettighetene. Dersom denne praksisen også blir gjennomført i Norge, bryter de i tillegg Grunnloven.

Mange snur dette og liknende selskap ryggen, men politisk har det vært vanskelig å peke på klare bestemmelser som kan brukes for å nekte etablering eller stille krav til etablering i Norge. Til dette har Norges EØS-medlemskap og andre avtaler bundet Norge opp til en sterk liberalisering med nesten fri etableringsrett innen luftfarten. Likevel må avtaleverkets handlingsrom utprøves om man virkelig ønsker å ta grep for en anstendig og bærekraftig luftfart i Norge.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen vurdere å etablere lovverk slik at myndighetene på et tidlig stadium kan nekte etablering av flyselskaper som ikke har orga-

- nisasjonsfrihet for de ansatte og som dermed bryter menneskerettighetene og Grunnloven, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.
2. Stortinget ber regjeringen forberede en lovgivning som kan kreve at norsk arbeidslovgivning med tariffavtaler skal legges til grunn ved utlysning av anbud på FOT-rutene, også etter overføring til fylkeskommunalt ansvar, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.
 3. Stortinget ber regjeringen utrede innføring av permanente betingelser til alle fremtidige støtteordninger i luftfarten om etterlevelse av konkretiserte hjemmebaseregler, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte. Disse betingelsene skal klart definere arbeidsgiveransvaret, sosialt ansvar, at norsk arbeidsrettslig lovgivning skal følges, og at det ikke skal godtas bekvemmelighetsflagg eller subsidiering av utenlandske underselskap.
 4. Stortinget ber regjeringen innføre krav om en minstepris på flybilletter som minst skal dekke selskaps kostnader for transport av en passasjer, og komme tilbake til Stortinget med en sak på egnet måte.
 5. Stortinget ber regjeringen utrede løsninger for å skjerme kortbanenettet og strekninger mellom Nord- og Sør-Norge mot prisøkning på flybilletter, og komme tilbake til Stortinget med en sak senest i revidert nasjonalbudsjett 2021, der det blant annet skal vurderes:
 - å pålegge Avinor å fjerne startavgiften på flyplasser med 30 pst. rabatt i dag og dekke inn inntektstapet gjennom tilsvarende økte avgifter på de andre flyplassene.
 - å fjerne flypassasjeravgiften for flygninger med flytyper under 20 tonn, og dekke provenyrtapet ved å øke av avgiften på øvrige flygninger.

10. november 2020

Arne Nævra

Torgeir Knag Fylkesnes

Solfrid Lerbrekk